FUNCŢII ALE SECVENŢELOR NARATIVE ÎN CONVERSAŢIE

FONCTIONS DES SÉQUENCES NARRATIVES DANS LA CONVERSATION

(*Résumé*)

Dans cet article, nous avons distingué cinq fonctions des séquences narratives dans la conversation, en tenant compte du cotexte et de l'intention de communiquer du locuteur. Sous la forme de la narration, l'intervention du locuteur peut atteindre plusieurs buts: informer, expliquer, illustrer, évoquer, confesser. La fonction, la forme et le contenu de la séquence narrative sont influencés aussi par des données contextuelles telles que la rélation entre les interlocuteurs, leur histoire conversationnelle et le cadre de l'interaction.

Mots-clés: conversation, narration, fonction.

1. Trăsături ale naraţiunii în conversaţie

Împărtăşirea evenimentelor prin povestirea în conversaţie, dezvăluirea opiniei asupra realităţii şi a percepţiei asupra acesteia prin evocarea unor evenimente trecute sunt modalităţi prin care vorbitorii se cunosc, iniţiază un contact, îşi menţin şi îşi consolidează relaţia. Evocarea experienţei trecute, a unor fapte care s-au întâmplat, la care vorbitorul a fost martor sau participant, se realizează sub forma discursului narativ, definit de W. Labov şi J. Waletzky în studiul *Analiza narativă: versiuni orale ale experienţei personale* (1981 [1967]: 262) drept „o tehnică verbală pentru recapitularea experienţei, particular vorbind, o tehnică de construire a unor unităţi narative care corespund secvenţei temporale a acelei experienţe" şi având două funcţii: referenţială şi evaluativă. Naraţiunile analizate de autorii menţionaţi sunt produse în prezenţa unui cercetător exterior grupului social analizat şi nu au loc în contextul unei interacţiuni spontane. Spre deosebire de naraţiunile controlate, povestirea în conversaţie are un statut diferit, construindu-se în interacţiune, fiind fragmentată, astfel, de intervenţiile interlocutorului şi prezentând elemente de

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

discontinuitate, specifice unui discurs care nu este dinainte pregătit. Distincţia între povestirile compacte, produse în situaţii de comunicare rituală, „având ca obiect povestitul", şi cele segmentate, „care se încheagă prin conversaţie" (Ionescu-Ruxăndoiu 1991: 38) clarifică deosebirea de statut dintre naraţiunile orale analizate de W. Labov şi J. Waletzky şi cele realizate în conversaţie. Deşi natura interacţională defineşte ambele tipuri de naraţiuni, povestirile în conversaţie se construiesc prin colaborare: interlocutorul naratorului poate continua diverse secvenţe, poate cere informaţii suplimentare, poate evalua cele povestite. În ceea ce priveşte structura, naraţiunea în conversaţie are trei componente: prefaţa (anunţarea povestirii sau elementul declanşator al acesteia), povestirea propriu-zisă şi răspunsul ce poate fi materializat prin comentarii ulterioare. Performarea unei naraţiuni în conversaţia obişnuită este influenţată atât de elemente ale contextului de comunicare, cât şi de cotextul format din intervenţiile precedente sau intercalate în povestire.

2. Funcţii ale secvenţelor narative în conversaţie

În conversaţie, naraţiunea se poate încadra într-o replică sau se poate extinde pe mai multe replici, datorită caracterului dialogal al interacţiunii. Astfel, naraţiunea poate constitui însuşi obiectul conversaţiei atunci când naratorului i se cer informaţii despre un eveniment trecut (precum în interacţiunea *La Brăila, la vie*, din IVLRA), când în interacţiune sunt rememorate evenimente, sau poate alimenta subiectul, prin caracterul său explicativ, argumentativ. De asemenea, o conversaţie poate cuprinde o singură naraţiune sau un şir de naraţiuni.

Inwood Deneufchâtel (2005: 258) delimitează trei funcţii ale naraţiunilor analizate pe un corpus alcătuit din conversaţiile a cinci prietene, grup din care cercetătoarea face parte. Astfel, există naraţiuni cu funcţie *explicativă*, putând avea, la rândul lor, o funcţie argumentativă sau justificativă, naraţiuni cu funcţie *ilustrativă* a unei idei/constatări generale şi naraţiuni „pour raconter"[1]. Credem că funcţia ilustrativă, aşa cum a definit-o autoarea, este, în sine, un aspect al funcţiei argumentative. De asemenea, putem lărgi sfera naraţiunilor „pour raconter" la naraţiuni referitoare la întâmplări care nu fac parte din trecutul apropiat al naratorului şi care sunt performate cu scopul explicării şi interpretării istoriei şi la naraţiuni care au asupra naratorului un efect terapeutic (povestirea-confesiune).

În această lucrare, analizăm cinci funcţii ale secvenţelor narative (informativă, explicativă, ilustrativă, evocativă şi confesivă), ţinând seama de cotextul naraţiunii în conversaţie, de intenţia de comunicare a subiectului vorbitor, de actul de vorbire global realizat prin discursul narativ (a informa, a explica, a ilustra, a evoca, a se confesa). Astfel, funcţia *informativă* este

[1] „Narrations «pour raconter» qui sont racontées tout simplement pour mettre en narration un évènement de sa journée (ou sa semaine, son année...)" (Inwood Deneufchâtel 2005: 258).

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

dominantă atunci când funcţia referenţială identificată de Labov şi Waletzky (1981 [1967]), prin care se constituie evenimentul narat, predomină asupra celei evaluative, „o funcţie adiţională a interesului personal determinat de un stimul din contextul social în care acesta apare" (Labov, Waletzky 1981 [1967]: 262). Naraţiunea este o mişcare de răspuns la o cerere de informaţii. Evaluarea are, în acest caz, un aspect secundar, rolul de evaluator putând reveni mai ales naratarului, deoarece naratorul tinde să se limiteze la expunerea faptelor. Prin funcţia *explicativă*, naraţiunea clarifică o afirmaţie ce nu are nevoie a fi justificată, demonstrată, motivează un fenomen, punându-l într-o relaţie de cauzalitate sau de consecuţie cu un altul. Naraţiunea în conversaţie îndeplineşte un rol *ilustrativ* atunci când exemplifică sau susţine o idee a naratorului, exprimată ca atare în prefaţa naraţiunii sau pe parcursul naraţiunii. Funcţia *evocativă* predomină atunci când sunt redate întâmplări îndepărtate în timp, pentru a li se sublinia valoarea şi importanţa până în momentul prezent. Funcţia *confesivă* se actualizează atunci când prin naraţiune sunt redate întâmplări care îl afectează sau care l-au afectat din punct de vedere psihologic pe narator, prin care sunt dezvăluite „gânduri sau sentimente intime" (DEX, s.v. *confesiune*).

2.1.Funcţia informativă

În primul exemplu, observăm că naraţiunea lui CM, declanşată de întrebarea interlocutoarei LDJ (*Da' CE se-ntâmplă în /î (AK) la: târgul ăsta de Sfânta Mărie*), este statică, prin utilizarea verbelor la imperfect (*stăteai*, *te duceai*, *dormeai*, *era*), dar nu este lipsită de o ordine temporală. Această naraţiune-expunere este lipsită de mărci verbale ale evaluării şi este urmată de o descriere autodeclanşată (*Ştii cum e acuma Carmen↓ la Ciolpani de:?*), care prezintă mărci ale evaluării precum rostirea marcată, comentariul evaluativ (*E-adevărat*), repetiţia. Prin alăturare, cele două intervenţii realizate prin modalităţi de expunere diferite aduc informaţii asupra întrebării subiacente generale (Cum e la un târg?), realizându-se o comparaţie între trecut şi prezent. Naraţiunea şi descrierea, aparţinând la doi emiţători diferiţi, se completează din punct de vedere informativ:

(1) *LDJ: Da' CE se-ntâmplă în /î (AK) la: târgul `sta de Sfânta Mărie.*
CM: De Sfînta Mărie stăteai: (AK) te duceai: pe paisprezece↑ dormeai /î noaptea la mănăstire:↑ .
MM: Era hramul. [E HRAmul bisericii.
CM: [Era hramul bisericii↑ <R dormeai noaptea la mănăstire↑ şi-a doua zi era BÂLCI↓ R> <Î<L LA:Nţuri↓ MI:Ngii (sic!)↓ L> Î> /î: . [ngheţată pă <Î bă:ţ↓ {> MEre ro:şii↓
MM: Ştii cum e acuma Carmen↓ la Ciolpani de:?
CM: CUM e.

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

MM: <MARC Numai ţigani. MARC> E-adevăRAT↓ cu BÂLCI↓ cu LANţuri↓ cu: tot felul dă chestii↑ da' /î REStul↓ ce-nseamnă . . vânzarea de bâlci↑ <Î numai Î> şi numai ţigani. .
GA: Da' rromi nu poţi să le spui?
MM: Ţi <Î gani Î> ţi < Î gani Î> ţi <Î gani Î> ţigani. . Că doar am FOST duminic-acolo. . . C-am fost să vedem /î: la biserică↓ slujba↓ că e: ⊥ (CORV, *La Obor era târg de oale*: 98–99).

La Brăila, la vie (IVLRA) reprezintă un alt exemplu în care naraţiunea are predominant o funcţie informativă, declanşată fiind de întrebarea *şi CUM a fost la brăila↑ la: VIe?*. Povestirea este prefaţată de o negociere a subiectului conversaţiei, în care solicitarea lui A întâmpină un fals refuz de a povesti, ce suscită, de fapt, curiozitatea şi prezintă întâmplarea ca excepţională. Prin paralela cu romanul, B anunţă şi o menţinere îndelungată a rolului de emiţător, ceea ce implică acordul interlocutoarei sale. Naratarul îşi exprimă ludic interesul, acordând naratorului dreptul la cuvânt. Atmosfera detensionată, manifestată prin intonaţie, prin râs, prin râsul concomitent cu rostirea, este favorabilă povestirii. Întrebarea lui A presupune un istoric conversaţional comun, ce are influenţă asupra modului în care este transmisă informaţia prin povestire. Naratorul reconstituie întâmplările petrecute în timpul călătoriei de la Bucureşti la un sat din apropierea Brăilei, acordând atenţie succesiunii temporale şi punctelor culminante ale desfăşurării narative. Partea evaluativă aparţine în mai mare măsură naratarului, care îşi manifestă interesul şi prin întrebări ajutătoare (*<@da' CE s-a-ntîmplat.>*), prin intervenţii continuative (*[cu copii cu tot*), prin cererea de informaţii suplimentare (*da' CE le duceţi la ţară↓ a:↑ zahăr↓ ulei↓ chestii d-astea↑ nu↓*; *[păi da' ce↑ salam nu e şi la brăila↑ trebuie să le duceţi de la bucureşti?*), prin semnale ale receptării, comportament constant de-a lungul conversaţiei.

Informaţiile pot să nu fie furnizate în urma unei cereri explicite, naratorul autoselectându-se, în cazul unei ezitări sau al unui răspuns succint din partea interlocutorului la o întrebare declanşatoare de discurs narativ:

(2) *CE să-ţi mai zic despre: ⊥ hai să-ţi povestesc pes- (K) despre clientul nostru turc. # m?*
B: [<$_{p}$ *povesteşte.>* (ROVA, *Toată lumea vrea în centru:* 99).

Cererea de informaţii de tipul *ce s-a întâmplat* poate primi un răspuns care nu este dezvoltat într-o secvenţă narativă. Schimburile verbale următoare conţin întrebări declanşatoare de discurs narativ (*CE-AŢI făcut în uichend; mama ce face? tata?; babi?# CE-A mai făcut?*), performate alternativ de cele două interlocutoare, ce anunţă un cadru favorabil povestirii, dar care nu primesc răspunsuri sub formă de discurs narativ. Mai multe secvenţe narative sunt dezvoltate pe parcursul acestei interacţiuni:

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

(3) *A: CE-AŢI făcut în uichend (=weekend)?//B: bine.//A: bine?//B: mama ce face? tata?//A: <$_{Î}$ bi:ne↓ ŞI ei sânt sănătoşi↑>//B: bravo.//A: # babi?# CE-A mai făcut?//B: <$_{P}$ m↓> p-acolo↓ pân casă.//A: se: mărită ŞI vecina mea.//B: se mărită?* (ROVA, *Tanti Mimi*: 109).

2.2. Funcţia explicativă

Integrată într-un tip de discurs narativ cu rol informativ şi explicativ („AH împărtăşeşte colegilor impresii despre SUA", după cum se precizează în paratextul transcrierii), următoarea secvenţă narativă subliniată în exemplul 4 stabileşte o corelaţie între o stare de fapt (poziţia dominantă a avocaţilor în sistemul juridic american) şi o întâmplare pe care a determinat-o (focurile de armă asupra unui birou de avocaţi). Naraţiunea este introdusă prin locuţiunea adverbială *de asta*, ce marchează funcţia explicativă:

(4) *AH: Îns-a fost o schimbare↑⊥ Am asistat↑ atunci a fost interesant↓ la campania electorală↑ care era desTUL de asemănătoare↓ <R am zis că Caragiale e universal↓ R> nu numai naţional ↑*
[râsete]
AH: dar în momentu-n care s-au terminat alegerile↑ în general
II: S-a potolit]i gâlceava.
AH: Da↓ s-au::
LDJ: Au acceptat.
AH: resemnat↑ au acceptat↓ au acceptat mai ales <Î Şi Î> mă rog↓ acuma urmează un fel de luptă parlamentară acolo↓ se /m se pare că se mai:: .<@ manipuLEAză @> ŞI pe-acolo influenţele: în Camera Reprezentanţilor↓în Camera Deputaţilor↑PARtea financiară de fapt este: cea care conduce tot↓. ŞI politica↓ şi toate↑ . ş- şi:: avoCAţii sânt de fapt . forţa numărul unu după finanţe↓ (AK) deci numărul doi să zicem. Prima forţă sânt fiNANţele↑ş-a doua sânt avocaţii↓ care⊥. . este de fapt o ţară organizată de ei adică↓ şi-n folosul LOR. Dar /î: asta e (AK) se vede în cele mai mici amănunte. . . DE-ASta acum vreo lună a fost unul care s-a dus şi-a împuşcat pur şi simplu <@ un birou întreg @> de avocaţi. <@ a intrat cu arma şi-a făcut aşa↓ @> [gest imitativ]
II: <@ <? Focul din Crimea↓ da. ?> @> (CORV, *E un cartier cu şcoli foarte bune*: 108–109).

Situaţia politico-economică din SUA şi faptul relatat se află într-o relaţie de tipul cauză-efect, secvenţa narativă explicând afirmaţiile precedente şi ilustrând viziunea vorbitoarei. Funcţia explicativă, prin care se aduc lămuriri asupra unei realităţi, şi funcţia ilustrativă, venită în sprijinul punctului de vedere expus, coexistă în această secvenţă narativă.

În exemplul 5, naraţiunea explică şi ilustrează afirmaţia repetată a naratorului „mai prost e la tata" şi alimentează comentariile ulterioare, care

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

sunt de natură general explicativă, arătând legătura dintre faptul de a fi născut „din flori” şi anumite trăsături de personalitate:

(5) *CM: <@ Da. @> Mai mai prost e la tata↓ că taică-meu săracu sânt ŞAPte↓ da’ nu sânt buni nici Unul.*
GA: <P <J Nu sânt buni! Sânt buni de mamă. J> P>
CM: S@nt buni de MAmă↓ da. . Tatăl meu e din floriCEle. . SUferă foarte tare din (AK) de (AK) din cauz-asta.
LDJ: <Î Cred. Î>
CM: Dar mai prost e când [râde] <@ S`racu @> <R pare şi riDIcol câteodată.R> Ne-am dus la: o NUNtă odată↑ . şi /î era un CÂNtec↓ /î: Cine-i născut în ianuArie să se ridice-n picioare şi
GA: Da↓ şi dup-aia Cine-i născut în flori.
CM: din FLOAre. Şi numai TAIcă-meu s-a ridicat săracu. Şi: sufeREA↓ da’ el NU la glumă↓ că el NU prea e receptiv la glume. Şi: s-a ridicat în picioare↑ şi era foarte serios. <R Şi eu i-am zis R> <Î STAI dragă jos.Î> Nu pot↓ <@ că eu sânt din FLOAre. @>
[râsete] Eu cred că DE-Aia are şi SPIritul de familie foarte ascuŢIT.
GA: Da.
LDJ: A tânjit.
CM: Da:↑ şi:-şi iubeşte EXtraordinar mama↑ care nu MErită.
LDJ: Da’ştii↓ că se spune că copiii din flori sânt CEI mai reuşiţi vreau să spun↓ şi ca: . MINte↓ că sânt /î deşTEPŢI↓ sânt talenTAŢI↓ TOCmai copiii care ⊥ /î: (CORV, *La Obor era târg de oale*: 113–114).

În următorul exemplu, vorbitoarea B oferă o explicaţie suplimentară despre modul în care a traversat strada, în completarea răspunsului anterior „da” şi ca reacţie la replica laudativă a interlocutoarei („bravo”):

(6) *A: [aţi putut să traversaţi strada?*
B: da.
A: da. # <$_{@\,i}$ bra:vo.>
B: am stat până nu să vede nicio maşină. # # <Î şi cân_am văzu că nu mai e nicio maşină↑ am trecu_şi io.>
A: <Î mhm↑> (ROVA, *Tanti Mimi*: 112).

2.3. Funcţia ilustrativă

În exemplul 7, extras din ROVA, naraţiunea ilustrează punctul de vedere care o prefaţează (*da sânt oameni care-i îngrijesc <MARC extraordiNAR.>*) şi care introduce o idee contrară acordului iniţial (*io sânt SIgură că stau↓*), deci o schimbare de perspectivă, accentul căzând pe relatare:

(7) *C: da ŞTII că stau unii cu câinii în casă↑ în cameră↑ şi-n PAT.*
(2 sec.)

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

B: io sânt SIgură că stau↓ da sânt oameni care-i îngrijesc <$_{MARC}$ extraordiNAR.> # cuscra mea are un câine. MIC. # # l-a adus doru↓ lui ana l-a adus↓ da <$_{I}$micuţ şi frumo::s → > # şi TOT aşa↓ io nu l-am acceptat finc-atunci cân_era mic↑ făcea: treaba mică pân casă↑ pă: unde-l ţineai↓ pe hol acolo în bucătărie↓ unde era↓
[(xxx)
A: [e↓ asta să-nvăŢA
B: da. # e↓ aflaţi că ei l-a (sic!) acceptat↑ # şi l-a crescut a<Î Ş:A de frumos→> # şi doarme-aşa de frumos↑ şi e cuminte şi cuscru' când să⊥ CUScru↓ # cân_să duce cu el afară↑ de la uşă-l ia în braţe↑ şi el SINgur stă-n cadă. (ROVA, *Taclale*: 86–87).

Naraţiunea poate figura ca ilustraţie în favoarea unei constatări mai generale, a unei opinii de interes mai larg (*dar în sănătate la momentul actual e un HAOS toTAL*), precum în interacţiunea *Conversaţie în accelerat* din IVLRA. Ca şi în exemplul anterior, schimbarea de perspectivă asupra subiectului abordat este introdusă prin conjuncţia adversativă *dar*. Naratorul îşi anunţă povestirea ca exemplu pentru constatările sale asupra situaţiei din domeniul sănătăţii publice. Pentru a-şi construi o imagine cât mai credibilă, acesta îşi construieşte prin discurs un etos pozitiv, prin care transpare totuşi o falsă modestie (*eu eu lucrez şi n:ici nu vreau să vă impresionez↓ ni:ci nu vreau să mă dau cum se spune# rotund.*). Dramatizarea discursului raportat este un mijloc prin care este augmentată valoarea ilustrativă a celor povestite şi prin care este exprimată atitudinea naratorului faţă de întâmplarea relatată:

(8) *B: m-a plimbat.# can final# la un⊥ la al cincilea mi-a venit dreacii. şi i-am⊥ şi l-am obligat într-un⊥ bine: i-am zis↓ dom doctor↓ sînteţi al CINcilea domne↓ păi CE fac păi pîn la (xxx)? <$_{J}$du-l şi dumneata la etaju CINCI↓ acolo unde sînt medici NUmai de familie>. deci io am fost cu el la ie:tajul unu↓ unde sînt ŞI medici de fami– (deci) la al cincilea am spus↓ al cincilea zice# <$_{J}$du-l şi tu că eu n-am timp↓ am treabă↓ am mu–mulţi pacienţi. aşa ca şi cum a fost că n-am⊥# <$_{F,IM}$lasă-mă-n pace># <$_{R}$du-l de-aici># <$_{R}$n-am nevoie de el>. şi i-am zis. domle:↓ dac-aveţi nevoie: de PLAtă:↓ pentru a::– a:cordarea unui ajutor↓ cît de banal şi micuţ ar fi↓ vă plătesc io. ştiţi↑ fac io chestia asta↓ cît costă plătesc io↓ da' n:u să poate._păi io trebuia(m) să fiu şi io la muncă._dumneata crezi că io mă plimb cu el pîn la doişpe ziua? şi pîn la urmă l-a luat [...]* (IVLRA, *Conversaţie în accelerat*: 31–32).

Interacţiunea *Amintiri de pe front* cuprinde, de asemenea, o naraţiune de tip *exemplu* ce ilustrează o judecată, un raţionament de ordin moral (*cu dumnezeu nu te-ncurci*):

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

(9) *A: cu dumnezeu nu te-ncurci. el m-a scăpat din MU:lte belele pă mine. din multe belele. v-am spus poveştile mele după front? [...] eram în crimeea şi presimŢEAM cînd debarcă ruşii. ei erau în taman. şi din taman↑ porneau cîte trei patru vapoare↓ cu ZEce mii cu DOIspe mii cu CINşpe mii de oameni care să debarce↓ noi eram treizeci dă mii dă⊥ cu nemţii cu tot↑ şi cu ai noştri↓ treizeci dă mii pe litoral↓ să aşteptăm debarcările astea.* (IVLRA, *Amintiri de pe front*: 47).

După Eggins şi Slade (1997), în cazul povestirilor-exemplu, accentul cade pe semnificaţia povestirii, întâmplarea propriu-zisă având rolul de a ilustra ideea generală[1]. Aceeaşi idee poate fi exemplificată prin performarea unor naraţiuni diferite, dar cu acelaşi *point of the story*.

2.4. Funcţia evocativă. *Naraţiuni „pour raconter”*

În interacţiunea *Şi-acuma mă pun să cumpăr cărţi* (ROVA), există o serie de naraţiuni pe aceeaşi temă, dramatizate prin folosirea discursului raportat. Naraţiunea alimentează conversaţia cu aspect de small-talk, cu rol în menţinerea relaţiei. Locul interacţiunii este un salon de coafură. Întâmplările sunt evocate pe un ton relaxat, pentru a sublinia, explicit *(ăştia nu mai dansează BLU:zuri↓ să⊥ <Î noi abea aşteptam să pună un bluz↑ să ne strângem în BRAţe.>)* şi implicit, punctele comune dintre interlocutori (A şi B fac parte din generaţii apropiate, îşi petreceau timpul liber într-un mod asemănător) şi pentru plăcerea de a vorbi. În această conversaţie, pasajele care se referă la tineri au o funcţie ilustrativă (susţin afirmaţia naratoarei *nu prea dansează*, ce răspunde la întrebarea lui A *acuma crezi că mai # dansează↑ sau stau şi fumează plictisiţi.),* iar funcţia evocativă se actualizează în pasajele în care naratoarea redă întâmplări din tinereţe:

(10) *A: nu pot să fie # nefericiţi. # nu eram NOI nefericite↑ c-aveam motive mai: # # poate [mai multe decât ei.*
B: [ăştia nu mai dansează BLU:zuri↓ să⊥ <Î noi abea aşteptam să pună un bluz↑ să ne strângem în BRAţe.> ((râde))
A: <P Î păi chiar aşa.>
C: foarte frumos.
B: va:i da NU vă spun↓ la o petrecere. # a venit unu # cu un sidi (=engl. C. D.) cu aceMEu↓ (=A.C.M.-ul) # adică cu <MARC adrian copilu minune.>
A: <F vai.>
[...] B: <P şi-aŞA e: cu tineretu de azi.> # # # <Î L da noi făceam şi jocuri de socieTA:te↓ jucam MIma↓> chiar dacă se lâncezea atmosfera↓ nu mai aveai chef de dans↓ şi te: (K) s-aşeza care pă colo că erau obosiţi↑ <R

[1] “The incident is described in order to illustrate the point being made” (Eggins, Slade, 1997: 237).

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

CE să facem↓> s_ne uităm unii la alţii-aşa↑ stăm pă semiîntuneric şi ne ia SOMnu?> # # punem de-o MImă↓ ceVA. (ROVA, *Şi-acuma mă pun să cumpăr cărţi*: 60–61).

Interacţiunea *Evocări* din ROVA, având loc cu scopul sărbătoririi „a 60 de ani de la înfiinţarea Institutului de Lingvistică *Iorgu Iordan – Al. Rosetti*", cuprinde povestiri prin care sunt evocate personalităţi marcante ale institutului de cercetare. Dramatizarea naraţiunii prin teatralizarea discursului raportat, relatarea cu umor a unor întâmplări relevante pentru anumite trăsături de personalitate ale oamenilor de ştiinţă determină ca această interacţiune formală să aibă unele caracteristici specifice conversaţiei (spontaneitate, relaxare conversaţională):

(11) *A: se-ntâmpla ca lazăr↑ ceLEbrul şofer lazăr↑ să nu: fie↓ # când î punea pe secretară să-l caute.şi Sună. # la garaj era unu potocea. # potocea era şefu garajului. # şi ┴ io am fost de FAţă↓ l-am văzut de câteva ori. el ţinea telefonu-aşa cumva ((gesturi imitative)) într-o parte↑ se uita (xx) şi vorbea de multe ori (xxx). <IM aLO↓ bună ziua."> ((îşi drege glasul)) <$_{IM}$ "tovarăşu potocea? # uite↓ aici tovarăşu iorgu iordan".> ((îşi drege glasul)) <$_{IM}$ uite despre ce e vorba. aş avea nevoie de o maşină. (xx) LAsă↓ # maşină.# tovarăşu lazăr↑"> ((îşi drege glasul)) <$_{IM}$ când îl caut↑ nu-l găsesc. nu ştiu unde s-a dus↑ l-am căutat peste tăt↓ şi: trebuie să merg la consiliu'de miniştri↑ avem acolo↑"> îi explica lui potocea unde merge el la guvern↑ să susţină un proiect de lege↑ în care era implicat. # NU era nevoie de toate chestiile-astea. # şi # ăla↑ "imediat↓ vă trimit↓". "bine↓ îţi mulţumesc". <$_{IM}$ îţi mulţămesc foarte frumos".> şi-nchidea telefonu. # # rosetti avea ŞI el maşină dar nu┴ într-o vreme trebuia să CEAră la garaj maşina↓ să-i trimită. # şi: suna de la: fonetică↓ de la telefonu ăla care era acolo↑ <$_{J}$ "a> <$_{ĵ}$ LO.> # # poTOcea. # HAI. # la DRAcu". şi trântea telefonu ((gest imitativ)). ((râsete))* (ROVA, *Evocări*: 53–54).

2.5. Funcţia confesivă

Aspectul evocativ al secvenţelor narative din interacţiunea *Confesiuni* (IVLRA) serveşte unei funcţii terapeutice de expunere şi de înţelegere a propriului trecut sau identităţi (*sînt un copil adoptat↓*), de exprimare a sentimentelor *(îmi este teamă*), de motivare a acţiunii prezente (*NU pot s-o las.* <$_{MARC}$*NU pot s-o las> [să*). În această naraţiune, accentul cade pe *telling*, pe o expunere a întâmplărilor apropiată de relatare. Cu toate acestea, perspectiva subiectivă reiese din pasajele interpretative, evaluative (*adică totul să fie NUmai şi NUmai pentru EA↑ şi EA să fie pe primul plan.*).

(12) *A: dar îmi este teamă că-ntr-o zi î:::# deşi eu N-AM cheie la apartament↓ la noi# au fost [nişte discuţii odată demult*
B: [păi de CE

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

+A: de foarte mult în familie↑ sînt un copil adoptat↓ sînt din famili-⊥ sînt î:: nepoata şi::⊥ adică ne-am înţeles foarte bine pînă la perioada pubertăţii. o dată cu:: pubertatea nu am reuşit să mai găsim nici un punct comun. ea fiind şi singură↑ divorţată↑ TOT motivul am fost eu↓⊥ a:l al adoptării din familie↓ nu a vrut să ia din partea tatălui↑ au divorţat↑ şi o persoană apro- foarte:: îm::# CUM să sp- ă:: adică totul să fie NUmai şi NUmai pentru EA↑ şi EA să fie pe primul plan. şi de la pubertate au început discuţiile dintre noi. pe mine NIciodată nu a reuşit să mă-nţeleagă↑ întotdeauna avea foarte multă înţelegere pentru <$_{MARC}$ cei de alături>↓ iar pe mine pe- [pentru mine
B: [străinii de alături (IVLRA, *Confesiuni*: 49–50).

Confesiunea are un rol în autocunoaştere (*mă cunosc ATÎT de bine şi am avut ATÎTA timp şi ATÎTA::⊥ să mă cunosc şi să vorbesc cu mine însămi↑ încît↓ ca şi cum aş vorbi de o ALTĂ persoană↓ reuşesc să mă: să m-analizez FOARte bine↓ şi cele bune şi cele rele că <$_{@}$ slavă domnului↑ nu ducem lipsă.> am fost un copil FOARte timid*) şi în autodezvăluire, fiind un indice al tipului de relaţie dintre participanţii la dialog.

3. Concluzie

Deşi analiza exemplelor s-a bazat pe relevarea rolului predominant al secvenţei narative în conversaţie, putem observa că pot fi actualizate simultan unele funcţii complementare. Astfel, funcţia informativă poate fi complinită de cea explicativă (de exemplu, în interacţiunea *La Obor era târg de oale*, întrebarea *Da' CE se ntâmplă în /î (AK) la: târgul `sta de Sfânta Mărie* cere şi o lămurire), funcţia confesivă implică evocarea atunci când sunt relatate întâmplări din trecutul personal îndepărtat, iar funcţia ilustrativă nu exclude explicaţia, pentru a spori valoarea argumentativă a relatării. Rolul unei naraţiuni în conversaţie poate fi determinat de intenţia de comunicare a naratorului (ce urmăreşte să dea o informaţie, să explice, să argumenteze, să evoce, să se dezvăluie pe sine), de replica declanşatoare de discurs narativ, de cadrul în care se desfăşoară interacţiunea, de relaţia dintre interlocutori.

SURSE

IVLRA: Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), *Interacţiunea verbală în limba română actuală. Corpus (selectiv). Schiţă de tipologie*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2002.

CORV: Laurenţia Dascălu Jinga, *Corpus de română vorbită (CORV). Eşantioane*, Bucureşti, Editura Oscar Print, 2002.

ROVA: Laurenţia Dascălu Jinga (coord.), *Româna vorbită actuală (ROVA). Corpus şi studii*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2011.

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Eggins, S., D. Slade, 1997, *Analysing Casual Conversation*, Londra/Washington, Cassell.

Inwood Deneufchâtel, Hilary, 2005, *La narration dans la conversation: une approche conversationniste*, thèse présentée en vue de l'obtention du doctorat, sous la direction de Deniz Apothéloz, Université de Nancy 2.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 1991, *Naraţiune şi dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Labov, W., J. Waletzky, 1981 [1967], „Analiza narativă: versiuni orale ale experienţei personale", trad. Constanţa Crişan-Simu, în *Poetica americană. Orientări actuale*, Mircea Borcilă, Richard McLain (coord.), Cluj-Napoca, Editura Dacia, p. 261–303.

SIGLE

DEX: *Dicţionarul explicativ al limbii române*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009.

Iuliana CHIRICU
Institutul de Lingvistică al Academiei Române
„Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti", Bucureşti

BDD-V4291 © 2017 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:55:55 UTC)